

ANTONI GELONCH

Mirar el
RENAIXEMENT

Temps de canvis, noves esperances

V I E N A
E D I C I O N S

ÍNDIX

Pròleg, per Xavi Paz	7
Agraïments	11
Introït	13
Què és el Renaixement?	17
L'humanisme renaixentista	33
Límits temporals i territorials	43
El Renaixement artístic	55
El Renaixement arquitectònic	101
El Renaixement literari i musical	119
El Renaixement científic i tècnic	137
El Renaixement religiós	155
Les societats renaixentistes	167
L'home renaixentista	175
Referències	179
Procedència de les obres del Museu Nacional d'Art de Catalunya	189

INTROIT

En diversos llibres que he publicat,^{1,2} intento introduir la idea que, en general, la història no es va fent a batzegades, sinó que és el resultat de llargs processos de decantació que fan que les noves idees es vagin instal·lant en el conscient i el subconscient de les persones i dels pobles.

El Renaixement, l'estudi del qual és l'objecte d'aquest llibre, no és diferent en aquest sentit. Més que d'un període perfectament acotat, amb data d'inici i de final, es tracta d'un moviment que es va formant entre l'any 1300 i el 1600, en un lent fluir que l'encabirà entre la fi de la cultura medieval, com a expressió majoritària, i el començament del barroc. Res no serà abrupte, tot anirà lliscant, tot s'anirà interpenetrant i fertilitzant, i tot anirà desembocant cap a altres moviments. És aquest contínuum històric el que m'interessa destacar.

Aquest moviment també presenta diverses arestes que analitzarem successivament, i que es van produir totes alhora, però amb ritmes diferents i amb aprofundiments diversos. Per això, començarem analitzant el mateix concepte de Renaixement: què significa, quins impulsos rep i quin individu i quina societat desenvolupa. Un cop establert aquest concepte, ens endinsarem en el coneixement de l'humanisme renaixentista, la pedra angular d'aquest procés i la base de tots els canvis. També intentarem delimitar els límits temporals i territorials del Renaixement, tenint ben present aquest concepte ampli de moviment i de focus i expressió paneuropea.

Un cop establert aquest marc general, estarem en disposició d'estudiar què significa el Renaixement en una multiplicitat de camps on la seva llavor va germinar. Parlarem del Renaixement artístic, de l'arquitectònic, del literari i musical, del científic i del religiós. En aquest sentit, em sembla adient assenyalar aquest caràcter de globalitat que el moviment renaixentista tingué, un moviment que es va anar implementant en tots els camps del saber.

Els dos darrers capítols serviran per a definir quins canvis en l'àmbit de l'organització social i política va comportar, i què va significar que l'home se situés al centre de la Creació. Una centralitat de la qual va sorgir el concepte d'home universal.

D'aquesta introducció, m'agradaria que el lector es quedés amb dues idees bàsiques que amaren tot el text i que són les idees força d'aquest treball: el Renaixement va lligat als conceptes de contínuum i de globalitat.

Contínuum entès com a continuïtat històrica, com a afluent que desemboca en la llera de la Història, com altres afluents ho faran abans o després. És la idea que no hi ha ruptures a data fixa, sinó processos que s'allarguen en el temps, es coven i fan eclosió quan tot està llest per tal que les noves idees i valors esdevinguin els preponderants.

Globalitat, perquè abraça tots els àmbits de la vida, tant individual com col·lectiva, i té una sèrie de conseqüències que s'encavalquen en l'espai i en el temps, reforçant-se les unes amb les altres, per acabar confegint un conjunt harmònic.

Si, en temps de renaixements, els viatges i les descobertes van tenir un paper fonamental en la idea d'un món més gran i en la voluntat de depassar fronteres del saber mai explorades, convido el lector que fem junts aquest viatge i que compartim noves descobertes. És l'interès i la predisposició per anar més enllà, per saber

més, per atrevir-se i per arriscar-se, allò que fa del Renaixement un temps privilegiat. Gaudim junts el privilegi.

ANTONI GELONCH VILADEGUT